

Beslut

Lidköpings kommun
kommun@lidkoping.se

2017-02-28
Dnr 400-2015:7429

Rektor vid Lilleskogs skola
magnus.hammar@lidkoping.se

Rektor vid Östbyskolan
maria.westberg@lidkoping.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av fördelning av lärar-
resurser i Lidköpings kommun, Lilleskogs skola
och Östbyskolan

2017-02-28

1 (11)

Dnr 400-2015:7429

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av fördelning av lärarresurser i grundskolan under hösten 2016 och våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma om kommunala skolhuvudmän och rektorer arbetar för att resurser, i denna granskning resurser i form av lärare, rustas och fördelas efter elevers förutsättningar och behov. I fokus för granskningen är kommuner där det finns skolsegregation avseende elevernas bakgrund.

Granskningens två huvudfrågor är:

1. Utgår huvudmannen vid planering för, och fördelning av, lärarresursen från kunskap om skolornas olika behov?
2. Utgår rektor vid planering och faktiskt nyttjande av lärarresursen från kunskap om skolenhetens behov?

Granskningen av Lidköpings kommun samt Lilleskogs skola och Östbyskolan ingår i detta projekt. Lidköpings kommun besöktes den 10-11 januari 2017. Ansvariga inspektörer har utredarna Agneta Kenneberg och Johan Nilsson varit.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med politiker på nämndnivå, förvaltningstjänstemän, rektorer och lärare. För att kunna bedöma huvudmannens och rektorernas arbete med att fördela lärarresurser har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som används i huvudmannens och skolenheternas systematiska kvalitetsarbete.

Kvalitetsgranskningen omfattar totalt 20 kommunala huvudmän och två skolenheter i varje kommun, det vill säga totalt 40 skolenheter. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra huvudmän. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att Lidköpings kommuns arbete med att planera och fördela lärarresursen utifrån kunskap om skolors olika behov fungerar väl. Det framkommer att kommunen har ett resursfördelningssystem som kompenserar för socioekonomiska faktorer och som tar hänsyn till elevernas målupp-

2017-02-28

2 (11)

Dnr 400-2015:7429

fyllelse. Granskningen visar också att huvudmannen och rektorerna har kunskap om lärarnas behörighet och kompetens.

I granskningen framkommer exempel på att huvudmannen genomför olika satsningar för att stärka resursen lärare, såväl kompetensutvecklingsinsatser som karriärtjänster och former för kollegialt lärande både inom skolenheter och skolor emellan. Vidare framkommer att huvudmannen har en regelbunden dialog med rektorerna kring resultat och måluppfyllelse men att rektorerna har det yttersta ansvaret för att fördela lärarresursen inom respektive skolenhet.

Skolinspektionens granskning visar att rektorerna vid Lilleskogs skola och Östbyskolan har en god bild av elevernas förutsättningar och behov samt av lärarnas behörighet och kompetens. Rektorerna organiserar verksamheten utifrån elevernas förutsättningar och behov och för att säkerställa att eleverna undervisas av behöriga lärare. Vidare framkommer i granskningen att rektorerna genomför insatser för att säkerställa lärarnas kompetens.

Identifierade utvecklingsområden

Utifrån granskningens frågeställningar har Skolinspektionen inte identifierat några utvecklingsområden för Lidköpings kommun.

Beskrivning av huvudman och besökta skolenheter

Lidköpings kommun har cirka 39 000 invånare. I kommunen finns 18 kommunala och en fristående grundskola. De kommunala skolorna är indelade i tre skolområden med årskurser från förskoleklass till och med årskurs 9. Av nationell statistik för läsåret 2015/2016 framgår att 73 procent av eleverna i årskurs 9 i Lidköpings kommun nådde kunskapskraven i alla ämnen. Meritvärdet för eleverna i årskurs 9 var 211,7 för de kommunala skolorna och 214,2 för samtliga skolor i kommunen. För riket i genomsnitt var meritvärdet 218,8 för de kommunala skolorna i årskurs 9 och 224,1 för samtliga skolor i riket.

Lilleskogs skola är en kommunal grundskola som omfattar förskoleklass och grundskola för årskurserna 1-6 samt fritidshem. Skolan har vid granskningstillfället 200 elever och 21 lärare varav fyra förstelärare. Lärarna är indelade i arbetslag som leds av en arbetslagsledare med uppdrag att också ingå i ledningsgruppen. Enligt Skolverkets statistik över ämnesproven i matematik och svenska i årskurs 3 år 2016 var andelen elever som nådde kravnivån över rikets

2017-02-28

3 (11)

Dnr 400-2015:7429

genomsnitt i alla delprov. För årskurs 6 visar statistiken att det genomsnittliga provresultatet var högre än rikets i alla ämnen.

Östbyskolan är en kommunal grundskola som omfattar förskoleklass och grundskola för årskurserna 1-6. Skolan har vid granskningstillfället 156 elever och 19 lärare varav 2,5 tjänst som förstelärare. Personalen på skolan är indelade i två arbetslag, förskoleklass-årskurs 3 och årskurs 4-6. Enligt Skolverkets statistik över ämnesproven i matematik i årskurs 3 år 2016 var andelen elever som nådde kravnivån lägre än rikets genomsnitt i samtliga delprov. I svenska var andelen elever som nådde kravnivån lägre än rikets genomsnitt i fem av åtta delprov. För årskurs 6 visar den nationella statistiken att det genomsnittliga provresultatet i svenska och engelska var lägre än riksgenomsnittet medan det var högre i matematik.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

1) Utgår huvudmannen vid planering för, och fördelning av, lärarresursen från kunskap om skolornas olika behov?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Lidköpings kommuns arbete med att planera för och fördela lärarresurser fungerar väl. Granskningen visar att huvudmannen har ett resursfördelningssystem som kompenserar för socioekonomiska faktorer och elevernas måluppfyllelse. Vidare visar granskningen att huvudmannen har en god kännedom om lärarnas behörighet och kompetens. Det framkommer flera exempel på satsningar i kommunen för att stärka resursen lärare, såväl behörighetsgivande insatser som kompetensutvecklingsinsatser och karriärtjänster.

Granskningen visar att det finns ett system med dialoger mellan huvudman och rektorer kring måluppfyllelse och hur tilldelade resurser används. Resursanvändningen och fördelningen av lärarresurserna följs upp och analyseras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet.

2017-02-28

4 (11)

Dnr 400-2015:7429

Huvudmannen har ett resursfördelningssystem som tar hänsyn till elevernas förutsättningar och behov

Av kommunens dokumenterade resursfördelningsmodell som Skolinspektionen tagit del av framgår att huvudmannen har ett resursfördelningssystem som innefattar flera delar. Delarna består av en skolpeng per elev utifrån antal elever i varje årskurs, riktade bidrag utifrån social struktur och måluppfyllelse samt ett landsbygdsbidrag för mindre skolenheter i yttre områdena.

Representanter för huvudmannen uppger i intervju att strukturtillägget i resursfördelningen ska kompensera för socioekonomiska skillnader. Strukturtillägget beräknas utifrån en statistisk modell som utgår från föräldrarnas utbildningsbakgrund och barn som är utlandsfödda. Det riktade bidraget utifrån måluppfyllelse baseras på elevernas måluppfyllelse i årskurs 3 och betygen i årskurs 6, 7 och 9. Vidare framkommer i intervju med representanter för förvaltningen att det dessutom finns en resurs i form av ekonomisk tilldelning som kallas förvaltningsgaranti. Den används till skolor som drabbas av extra kostnader och tilldelas efter en gemensam bedömning av förvaltningsledningen.

I intervjuer med rektorer framkommer att huvudmannen efterfrågar en redogörelse av måluppfyllelse och resultat inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet som också följs upp i samtal med rektor.

Huvudmannen har en aktuell och samlad bild av lärarresurserna i kommunen

I såväl intervjuer som i den inskickade dokumentationen framkommer att huvudmannen har samlat in information om lärares behörighet och legitimation. Huvudmannen har säkerställt att endast behöriga lärare har tillsvidare anställningar. Förvaltningschefen berättar i intervju att rektorerna skickar in uppgifter om lärarbehörighet och lärartäthet varje år, vilket också nämnden får rapporter om.

Inför tillsättningen av förstelärartjänsterna i kommunen genomförde huvudmannen ett ansökningsförfarande där lärarna fick presentera sina kvalifikationer skriftligt och dessutom gjorde huvudmannen klassrumsbesök för att se lärarens undervisning. Inom ramen för lärarlönelyftet träffade huvudmannen rektorerna i workshops om vilka lärare som gjorde ett särskilt bra jobb. Förvaltningschefen uppger i intervju att kommunen ser en positiv utveckling av

2017-02-28

5 (11)

Dnr 400-2015:7429

matematikundervisningen som till stor del bedöms bero på att matematikutvecklare går ut till skolorna och diskuterar undervisningen. Kommunen har också inrättat så kallade NT-utvecklare som diskuterar de naturorienterande ämnena samt teknikämnet ute på skolorna.

Rektor berättar i intervju att huvudmannen gör besök på skolorna och att det då finns tillfälle att ta upp lärares lämplighet. Vidare berättar rektor att det finns ett nätverk som består av centrala tjänstemän där det finns möjlighet för en rektor att ta upp om hen inte är nöjd med en lärares arbetsinsatser.

Huvudmannen fördelar resursen lärare med hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov

I intervju uppger nämndens ordförande att huvudmannen kan tilldela extra resurser som tillfälliga åtgärder. Nämnden kan sätta in de tillfälliga åtgärderna till verksamheter som har särskilda behov. Exempelvis har den centrala elevhälsan fått en förstärkning av resurser eftersom verksamheten behövde utökas för att ha möjlighet att skapa en bra bild av elevernas och lärarnas behov av stöd. Vidare uppger ordförande att kommunen har utnyttjat hela statsbidraget till förstelärarna och att Lidköpings kommun har inrättat alla tjänster som de fick möjlighet till. Principen för fördelningen av förstelärartjänsterna utgick från att rektorerna skulle utse lärare som skulle bidra till skolornas utveckling.

Förvaltningsledningen uppger i intervju att de tidigare har varit delaktiga i att fördela lärare som undervisar på flera skolor, men nu löser rektorerna det själva. Förvaltningsledningen är dock delaktig i diskussionerna kring hur behöriga och duktiga lärare ska fördelas och om skolorna kan hjälpa varandra. Vidare uppger förvaltningsledningen att de fokuserar på uppföljning av måluppfyllelsen och att de får en samlad bild av skolornas resultat. Utifrån den har förvaltningsledningen exempelvis vid något tillfälle flyttat en lärare mot dennes vilja.

Förvaltningsledningen uppger att nämnden har initierat ett analys- och åtgärdsarbete på de skolor där resultaten är låga för att kunna sätta in rätt åtgärder. Nämnden följer kontinuerligt upp skolans arbete utifrån en framtagen plan.

I intervju med rektor framkommer att tilldelningen av den centrala elevhälsans resurser som speciallärare, kurator, handledare och utredare, förhandlas fram genom att rektor sätter en nivå på skolans behov. Rektorn på Östbyskolan uppger att huvudmannen har gett rektor i uppdrag att anställa en socialpedagog

2017-02-28

6 (11)

Dnr 400-2015:7429

till den lilla gruppen dit eleverna kan gå om de behöver extra stöd. Detta utifrån ett identifierat behov.

Huvudmannen genomför särskilda satsningar avseende resursen lärare

I de till Skolinspektionen inskickade dokumenten uppger huvudmannen att de initierar och ger möjlighet till olika kompetensutvecklingsinsatser som utgår från behov som finns. Exempelvis har lärare med behörighet att undervisa i svenska som andra språk, men som inte har undervisat i ämnet under senare år, erbjudits en utbildning med syfte att ge förutsättningar för att återuppta undervisningen.

Nämndens ordförande och rektorerna beskriver i intervjuerna att nämnden har avsatt extra resurser för Matematik- och Läslyftet och även till satsningen om bedömning och betygsättning.

Förvaltningsledningen uppger i intervju att kommunen genomför en stor IT-satsning som innebär att alla elever har en egen iPad. Kompetensutvecklingsinsatser riktas mot den digitala lärmiljön. Alla skolor arbetar också med betyg och bedömning på kommunens initiativ. Centrala insatser görs för att säkerställa likvärdigheten för de kommunala skolorna och förvaltningsledningen menar att det är en förutsättning för de små enheterna på landsbygden som inte kan anordna egna kompetensutvecklingsinsatser.

Huvudmannen följer upp och analyserar hur tilldelade resurser används

I såväl den insända dokumentationen som i intervjuerna framkommer att kommunen har utvecklat ett system för det systematiska kvalitetsarbetet som innefattar uppföljning, utvärdering och analys av resultat och måluppfyllelse. Förvaltningsledningen uppger att rektorerna och lärarna har i uppdrag att göra en utvärdering av undervisningen och att den ställs i förhållande till resultaten.

Ordförande i nämnden uppger i intervju att förvaltningen får i uppdrag av nämnden att rapportera vilka åtgärder som förvaltningen sätter in om en skola visar på låga resultat. Nämnden och förvaltningen träffar rektorerna fyra gånger per år för kvalitetsgenomgångar. Huvudmannen gör också besök på skolorna och innan besöken får rektorerna frågor att besvara som ett underlag inför huvudmannens dialog med rektorerna. Huvudmannen vill bland annat ha kunskap om lärartätheten för att säkerställa att resurstilldelningen används till personal. I intervju med förvaltningen framkommer att förvaltningen resonerar med rektorerna om hur resurserna används och om vilka orsaker som finns till resultatet.

2017-02-28

7 (11)

Dnr 400-2015:7429

Rektorerna uppger i intervjuerna att förvaltningschefen efterfrågar både resultat, analys och åtgärder och att de träffar förvaltningsledningen flera gånger om året i resultatdialoger. Analyserna ska visa hur resurserna påverkar måluppfyllelsen och möjligheten att ge eleverna en utbildning efter deras behov och förutsättningar.

2. Utgår rektor vid planering och faktiskt nyttjande av lärarresursen från kunskap om skolenhetens behov?

2.1 Lilleskogs skola

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att planera och fördela lärarresursen utifrån en aktuell och samlad bild av elevernas förutsättningar och behov fungerar väl. Rektorn har också en aktuell och samlad bild av befintliga lärares behörighet och kompetens. Skolinspektionen bedömer att rektorn på Lilleskogs skola fördelar lärarresurser utifrån den samlade bilden av elevernas förutsättningar och behov samt lärarnas kompetens. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn säkerställer att lärarna får den kompetensutveckling som de är i behov av och att det finns samverkansformer för lärare utifrån identifierade behov.

Rektorn har en aktuell och samlad bild av elevernas förutsättningar och behov

I den till Skolinspektionen insända dokumentationen framkommer att rutiner kring anmälan om särskilt stöd bygger på att den som observerar att det kan finnas oro kring en elev eller grupp elever anmäler detta till rektor. Rektorn bokar in möten med berörd personal tillsammans med elevhälsan och en plan för utredning upprättas. Utredningens resultat ligger till grund för beslut om eventuella åtgärder på organisations-, grupp- eller individnivå.

Rektorn uppger i intervju att han känner till de extra anpassningar som lärarna gör genom att lärarna berättar när de tar upp ärendet i elevhälsan och i diskussioner kring särskilt stöd.

Lärarna berättar i intervju att det förs många informella samtal mellan lärare och rektor vilket bidrar till att rektorn får en bild av elevernas behov och förutsättningar. Vidare berättar lärarna att de följer upp måluppfyllelsen i alla årskurser och i alla ämnen två gånger per år. Lärarna gör en analys av under-

2017-02-28

8 (11)

Dnr 400-2015:7429

visningens påverkan på måluppfyllelsen vilket dokumenteras och lämnas till rektor. Rektorn gör en sammanställning över skolans resultat och skickar den till förvaltningen som i sin tur redovisar det till nämnden. Skolan kan få tillbaka vissa utvecklingspunkter i form av uppdrag till rektorerna.

Alla lärare skriver individuella utvecklingsplaner för eleverna och dessa finns tillgängliga för rektorn via det digitala system som skolan använder. Regelbundna möten med elevhälsoteamet, då även rektorn är med, innebär att lärare kan ta upp oro kring både enskilda elever och grupper.

Rektorn har en aktuell och samlad bild av befintliga lärares kompetens och genomför insatser för att säkerställa lärarresursens kompetens

Rektorn uppger i intervju att alla lärare har lämnat sina legitimationer och behörigheter till skolan vilket utgör underlag för en skriftlig sammanställning över skolans behörighet i alla ämnen. Genom medarbetarsamtalen får rektorn dessutom en bild av övriga kompetenser, intressen och förmågor. Rektorn berättar vidare att han gör klassrumsbesök då han ser lärares undervisning. Under medarbetarsamtalet diskuteras undervisningen och lärarna får återkoppling på det rektorn har sett vid sina klassrumsbesök.

Lärarna gör både enskilda och gemensamma analyser av sin undervisning vilket framgår av dokumentationen som Skolinspektionen tagit del av. Lärare berättar i intervju att nästa steg i utvecklingsarbetet är att lärarna ska ta del av varandras analyser inom ramen för kollegialt lärande.

I intervjun med rektorn framkommer att en del kompetensutvecklingsinsatser kommer från centralt håll i kommunen och utgår från de analyser som skolan gör i det systematiska kvalitetsarbetet. En stor del av kompetensutvecklingsinsatserna på Lilleskogs skola handlar om digitala lärmiljöer, programmering och bedömning för lärande.

Rektorn fördelar lärarresurserna för att möta elevernas behov och förutsättningar

I såväl inskickade dokument som i intervjuer med rektor och lärare framkommer att rektorn tillsammans med ledningsgruppen fördelar lärarresursen utifrån lärarnas behörighet och elevernas behov och förutsättningar. Men också utifrån att lärares särskilda kompetenser ska komplettera varandra i arbetslaget. Grunden för fördelningen är att alla arbetslag ska ha behöriga lärare och stödfunktioner. Vanligtvis följer läraren klassen från förskoleklass till och med

2017-02-28

9 (11)

Dnr 400-2015:7429

årskurs 3 respektive i årskurs 4-6 för att skapa kontinuitet för eleverna. Lärare berättar i intervju att det finns lärare som fortsätter med sin klass till och med årskurs sex om det finns behov av det utifrån elevers behov eller lärares kompetens.

De intervjuade lärarna uppger att lärare normalt sett inte omfördelas under läsåret utan att man skjuter till extra resurser om det uppstår ett behov. Stödfunktioner som speciallärare, fritidspedagoger och pedagogiska resurser kan dock omfördelas under läsåret utifrån ett identifierat behov av stöd. Detta sker i samverkan med elevhälsoteamet på skolan och berörd personal.

I intervju med rektor framkommer att han "använder en del lärare inom arbetslaget för att stötta i andra klasser än där lärarna normalt undervisar, därför att de lärarna har särskilda kompetenser som inte främst handlar om behörighet".

2.2 Östbyskolan

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att planera och fördela lärarresursen utifrån en aktuell och samlad bild av elevernas förutsättningar och behov fungerar väl. Rektorn har också en aktuell och samlad bild av befintliga lärares behörighet och kompetens. Skolinspektionen bedömer att rektorn på Östbyskolan fördelar lärarresurser utifrån den samlade bilden av elevernas förutsättningar och behov samt lärarnas kompetens. Vidare bedömer Skolinspektionen att rektorn säkerställer att lärarna får den kompetensutveckling som de är i behov av och att det finns samverkansformer för lärare utifrån identifierade behov.

Rektorn har en aktuell och samlad bild av elevernas förutsättningar och behov

I de till Skolinspektionen inskickade dokumenten framkommer att rektorn samlar in måluppfyllelse i alla ämnen och alla årskurser. Rektorn ser till att måluppfyllelsen sammanställs och analyseras av undervisande lärare. Resultaten och analyserna ger rektorn en bild av om eleverna får rätt utmaningar och om skolan behöver omfördela lärarresurser för att stärka insatser runt elevgrupper och enskilda elever. Lärare uppger i intervju att rektorn är delaktig i de möten som lärarna har varje vecka då måluppfyllelse diskuteras på både individ- och gruppnivå.

2017-02-28

10 (11)

Dnr 400-2015:7429

Rektor och lärare uppger i intervjuer att rektorn håller sig informerad om vilka behov som finns hos eleverna genom regelbundna möten med elevhälsoteamet och med olika lärargrupper. Två gånger om året träffas lärare och elevhälsoteamet för klasskonferenser då alla elever diskuteras och elevernas eventuella behov av stöd utreds.

Rektorn har en aktuell och samlad bild av befintliga lärares kompetens och genomför insatser för att säkerställa lärarresursens kompetens

I intervjuer med rektor och lärare framkommer att rektorn har genomfört inventering av lärarbehörighet och att alla lärare har skickat in sina legitimationer. Under medarbetarsamtalen pratar rektorn och lärare om eventuella andra kompetenser, intressen och förmågor som läraren har. Rektor uppger vidare att hon även ser hur lärare bemöter elever och kollegor när hon besöker klasserna eller i möten med andra lärare. Lärare berättar i intervju att läraren har fått återkoppling under medarbetarsamtalet efter rektorns klassrumsbesök.

I de inkomna dokumenten framkommer att rektorn har utifrån analys av skolans resultat initierat kompetensutvecklingsinsatser inom bedömning för lärande för att stärka lärarnas gemensamma syn på uppdraget. Alla lärare har också deltagit i en kurs kring betyg och bedömning via Karlstads universitet. I intervju med lärare framkommer också att de deltagit i både matematik- och läslyftet.

Såväl rektor som lärare beskriver i intervjuer att lärarna träffas regelbundet under arbetsplatsträffar för att utbyta erfarenheter inom arbetslag eller inom ämneslag. Inom skolområdet träffas lärarna i förskoleklassen till och med årskurs 9 för gemensamma föreläsningar eller för pedagogiska diskussioner inom olika teman som är kopplade till de utvecklingsbehov som uppföljningarna visar.

Rektorn fördelar lärarresursen för att möta elevernas behov och förutsättningar

I såväl de inskickade dokumenten som i intervjuer med rektor och lärare framkommer att rektorn först ser till lärarnas behörighet vid tjänstefördelningen. Rektor uppger dock att hon också tittar på lärares lämplighet och att hon gör anpassningar efter det. Fritidspedagoger kan komplettera lärares kompetenser.

I de inskickade dokumenten framkommer exempel på att skolan har en viss ökning av undervisningstid för lärarna jämfört med tidigare. Detta ger möjlighet att kunna schemalägga två pedagoger per elevgrupp under ca 90 procent av undervisningstiden i alla grupper. Vidare framkommer att ytterligare resurser

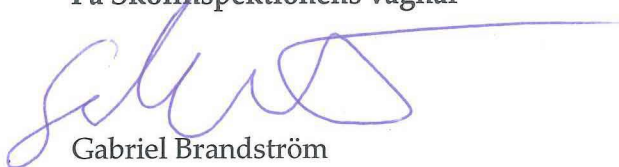
2017-02-28

11 (11)

Dnr 400-2015:7429

kan fördelas till grupper som är i behov av ytterligare stöd. Rektorn ger också exempel på att hon har omfördelat lärare till en klass som hade behov av en viss kompetens hos läraren.

På Skolinspektionens vägnar

Gabriel Brandström
Enhetschef

Agneta Kenneberg
Utredare

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd